



<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p>Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii</p> <p>O kulturze politycznej, „Kultura”, 12 kwietnia 1981 r., nr 15, s. 7.</p>		
<p>Ilość stron oryginału</p> <p>1</p>	<p>Ilość skanów</p> <p>1</p>	<p>Liczba plików publikacji</p> <p>5</p>
<p>Autor</p> <p>Jan Szczepański</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny</p> <p>Robotnicza Spółdzielnia</p>	<p>Skan okładki</p> 
<p>Miejsce wydania</p> <p>Warszawa</p>	<p>Rok wydania / Data powstania</p> <p>1981</p>	
<p>Sygnatura</p> <p>---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.)</p> <p>artykuł</p>	
<p>Wymiary (wys x szer)</p> <p>24,3 x 11,5 cm</p>	<p>Stan zachowania</p> <p>---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>XX wiek, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Jan Szczepański, Władysław Jacher, Bolesław Relner</p>		<p>Recenzja Jana Szczepańskiego książki Władysława Jachera i Bolesława Relnera pt. „Kultura polityczna mieszkańców Śląska Opolskiego”, zawierającej wyniki badań nad kulturą polityczną mieszkańców tego regionu, przeprowadzonych w latach 1976/1978, a więc jeszcze przed wydarzeniami na Wybrzeżu i powstaniem „Solidarności”.</p>
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.)</p> <p>sociologia, socjalizm, kapitalizm, marksizm, polityka, społeczeństwo, „Kultura”, strajki, problemy gospodarcze, gospodarka, przemysł, rolnictwo, reformy gospodarcze, Ośrodek Badania Opinii Publicznej, Śląsk Opolski, kultura polityczna,</p>		
<p>Prawa autorskie</p> <p>---</p>		

# O kulturze politycznej

Jan Szczepański

recenzje

Ostatnie miesiące są surowym testem dla nauk społecznych w Polsce, a zwłaszcza dla nauk politycznych. Zestawienie przebiegu i prawidłowości wydarzeń w tych miesiącach z opisami, wyjaśnieniami i prognozami spotykanymi w pracach przedstawicieli tych nauk pozwala ocenić w jakim stopniu badania docierały do rzeczywistych problemów, w jakim stopniu siatka pojęć stosowanych w opisie i wyjaśnieniach była odpowiednia i czy badania dawały podstawę do poprawnych przewidywań. Dotyczy to zwłaszcza badań opisujących opinie różnych środowisk społecznych wobec aktualnych zagadnień życia społeczeństwa,

gdź można te badania porównać z opiniami i poglądami ujawnionymi w jesieni i zimie lat 1980/81. Omawiana książka również może być poddana takiemu testowi. Zawiera ona bowiem wyniki badań nad kulturą polityczną mieszkańców Śląska Opolskiego, a więc dotyczy sfery zjawisk, w której dokonały się najważniejsze ruchy wielkiego protestu społecznego i politycznego. Badania przeprowadzono w latach 1976/78, a dotyczyły one postaw i opinii wyrażających stosunek między obywatelami i władzą, poczucie związku obywateli z klasą społeczną, z grupami, do których należą, z narodem i państwem. Ogół tych postaw i przekonań obywateli, uznawanych wartości i sposobów postępowania dotyczących stosunków między obywatelami i władzą i zachowań obywateli wobec państwa, nazywają Autorzy kulturą polityczną. Podkreślmy, że Autorzy nie badali zachowań politycznych obywateli, ale ich poglądy i opinie. W latach 1976/78 oczywiście musiały występować zjawiska kamuflowania rzeczywistych poglądów i wyrażania opinii, uważanych przez odpowiadających za opinie „oficjalnie pożądane”. Niemniej, nawet w świetle pro-

cesów jakie zaszły od lipca 1980 r. te opinie dają wyraz temu, co wówczas odpowiadający uważali za „pożądane”. Autorzy zebrali 1645 wywiadów i ankiet wśród mieszkańców miast, miasteczek i wsi docierając do szerokiego zestawu zawodów, oraz młodzieży szkolnej i pracującej. 181 wywiadów zebrano wśród „autorytetów”, tzn. osób pełniących eksponowane funkcje społeczne: sekretarzy komitetów gminnych partii, naczelników, dyrektorów przedsiębiorstw i instytucji.

Książka omawiająca wyniki tych badań wyszła już w r. 1980. Niemniej dla badaczy społeczeństwa polskiego zawiera ona interesujący materiał, mówiący o stanie świadomości społecznej tuż przed wielkim kryzysem politycznym. Opracowanie składa się z trzech części: opinie młodych mieszkańców Opolszczyzny o kulturze politycznej i postawach ideowych, te same opinie wybranych grup zawodowych ludzi dorosłych, kultura polityczna i postawy ideowe w opinii autorytetów w gminach. Opracowanie daje sprawozdanie z tych jednych badań, nie uwzględniając innej literatury poza pracami teoretycznymi. Idzie więc śladem badań prowadzonych przez Ośro-

dek Badania Opinii Publicznej przy Radiu i Telewizji, z tym że jest obszerniejsze. Ale kiedyś badaczom szukającym syntezy będzie służyło jako materiał empiryczny zanotowany w szczególnie ważnym okresie i jako materiał porównawczy z sondażami przeprowadzanymi przez OBOP już w czasie kryzysu. Tymczasem jednak tym wszystkim czytelnikom i publicystom, starającym się zrozumieć przyczyny, mechanizm i przejawy zjawisk i procesów rozpoczętych w lecie 1980 r., książka dostarczy i informacji i materiału do refleksji. Socjologom badającym zjawiska polityczne także materiału do krytyki. Jednak tutaj chcę zwrócić uwagę przede wszystkim na pozytywy tej pracy: obszerny materiał, przejrzyste opracowanie, próba wnikięcia w psychologię polityczną mieszkańców Opolszczyzny, a więc terenu gdzie ścierały się dwie tradycje kultury politycznej — rodzima i przyniesiona przez osiedleńców. Mało mamy takich opracowań, warto zwrócić na nie uwagę.

Władysław Jacher i Bolesław Relner, Kultura polityczna mieszkańców Śląska Opolskiego. Instytut Śląski, Opole 1980, str. 160, nakład 750 egz., cena 40 zł.